

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

**Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної та
навчальної роботи

А.М. Мартиненко
А.М. Мартиненко

«30» травня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ СІМ'Ї»
(назва навчальної дисципліни)

підготовки **магістра**

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності **053 ПСИХОЛОГІЯ**

(код і назва спеціальності)

**Полтава
2024 рік**

Handwritten signature

Робоча програма навчальної дисципліни «**Психологія сім'ї**» для студентів спеціальності **053 Психологія**, другого (магістерського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «**Практична психологія**», 2024 року.

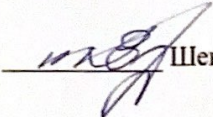
Розробник: Седих Кіра Валеріївна, д.психол.н., професор кафедри психології та педагогіки

Погоджено:

Гарант освітньої програми Шевчук В.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

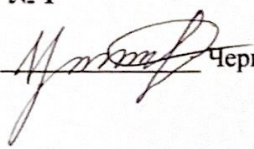
Протокол від «27» серпня 2024 року №1

Т.в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки Шевчук В.В.

«27» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії Чернишов В.В.

«29» серпня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання
		денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	обов'язкова
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1	Спеціальність 053 Психологія	Рік підготовки: 1-й
Змістових модулів – 1		Семестр 1-й
		Лекції 20 год.
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>магістр</u>	Практичні, семінарські 22 год.
		Лабораторні -
		Самостійна робота 78 год.
		Індивідуальна робота: -
		Вид контролю: диференційований залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 42/78.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія сім'ї» є формування у студентів розуміння поняття «сім'я», формування у майбутніх психологів компетентностей щодо розкриття психологічних особливостей сучасної сім'ї, об'єктивних і суб'єктивних чинників її розвитку, ролі сім'ї в соціалізації індивіда.

Вивчення курсу дозволить сформувати наступні загальні компетентності:

ІК. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Вивчення курсу дозволить сформувати наступні спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК12. Здатність здійснювати професійну діяльність у сфері практичної психології; розробляти програми психологічного супроводу

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни «Психологія сім'ї» є знання отримані в результаті навчання за попереднім рівнем вищої освіти.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

ПР 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР 12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР 13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР14. Розробляти та впроваджувати програми психологічного супроводу клієнтів із різними запитами.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.

74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній, конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній, що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/ диф.заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний, здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диф. залік; стандартизовані тести, які вирішуються на практичних заняттях; презентації результатів виконаних завдань самостійної роботи.

7. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ СІМ'Ї

Тема 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен. Поняття про сім'ю як малу соціальну групу. Особливості сім'ї: жорсткі нормативні настанови, гетерогенність складу, закритий характер, поліфункціональність, "історичність", емоційність стосунків тощо. Функції сім'ї (репродуктивна, виховна, економічна, регулятивна, сексуальна, комунікативна, рекреативна, психотерапевтична тощо) та їх психологічний аналіз. Типологія сім'ї: за представленістю поколінь, за числом членів сім'ї, за кількістю дітей, за рівнем психологічного здоров'я, за рівнем конфліктності, за виховним потенціалом тощо. Структура сім'ї як система спорідненості, а також сукупність психологічних відносин, внутрішньосімейних настанов, відносин влади і авторитету. Сімейні підсистеми та їх характеристика. Динаміка сім'ї.

Практичне заняття №1.

Практичне заняття №2.

Тема 2. Сім'я та її вплив на формування особистості дитини. Роль сім'ї в соціалізації дитини. Особливості соціалізації дитини в сім'ї. Можливості реалізації виховного потенціалу сучасної сім'ї. Спілкування батьків і дітей як детермінанта розвитку особистості дитини. Психологічні механізми соціалізації, за допомогою яких батьки впливають на дітей. Стилі сімейного виховання: авторитарний, демократичний, ліберальний, змішаний. Характеристика неадекватного батьківського ставлення: потураюча гіперпротекція, домінуюча гіпопротекція, підвищена моральна відповідальність, емоційне відторгнення, жорстоке ставлення тощо. Вплив стилю виховання на становлення особистості дитини. Репродуктивний характер батьківських настанов і стилів виховання. Причини неадекватного ставлення батьків до дитини (психо-логопедагогічна некомпетентність батьків, некритично засвоєні стереотипи виховання, особистісні особливості батьків, особливості взаємин подружжя чи інших членів сім'ї, що проектується на дитину) та їх психологічний аналіз.

Практичне заняття №3.

Практичне заняття №4.

Тема 3. Особливості подружніх взаємин. Кризи в житті сім'ї. Шлюб як санкціонована суспільством форма відносин між статтю і до потомства. Мотивація взяття шлюбу: інтимно-особистісні, морально-психологічні, сімейно-батьківські та господарсько-побутові мотиви. Критерії вибору шлюбного партнера: соціокультурні й емоційно-духовні характеристики. Умови стабільності шлюбу. Соціально-психологічні чинники розірвання шлюбу. Шлюб і сім'я. Подружжя сумісність як основа стабільності сім'ї. Рівні подружньої сумісності. Психофізіологічна сумісність. Функціонально-рольова сумісність. Ціннісно-орієнтаційна єдність сім'ї. Адаптивний підхід до подружньої сумісності. Особливості подружнього спілкування і його вплив на стабільність сім'ї.

Практичне заняття №5.

Практичне заняття №6.

Тема 4. Проблеми стабільності шлюбу і сім'ї Психологічне здоров'я сім'ї: сутність і рівні. Умови управління психологічним здоров'ям сім'ї: розвиток мотивації шлюбно-сімейних відносин, формування адекватних уявлень про роль сім'ї в житті людини, розвиток навичок і умінь внутрішньосімейної корекції дезорганізуючої поведінки окремих членів сім'ї, своєчасне регулювання внутрішньосімейних відносин як основи розвитку всіх видів сумісності, залучення сім'ї до активного життя. Психологічна готовність особистості до сімейного життя як чинник майбутньої стабільності шлюбу і сім'ї. Структурні компоненти готовності до сімейного життя. Фізична зрілість. Етико-психологічна і соціальна готовність до сімейного життя. Сексуальна готовність. Роль батьківської сім'ї в підготовці підростаючого покоління до сімейного життя: соціальний, етичний, правовий, психологічний, естетичний, господарсько-економічний аспекти тощо.

Практичне заняття №7.

Практичне заняття №8.

Тема 5. Тренди і тенденції розвитку сучасної сім'ї Провідні тенденції в розвитку сучасної сім'ї: гуманізація стосунків, зростання значущості групових характеристик у порівнянні з інституціональними, егалітаризація сімейних зв'язків, підвищення ролі внутрішніх регулювальників сімейних відносин. Етапи життєдіяльності сім'ї. Психологічний аналіз проблем, властивих кожному етапу життєдіяльності сім'ї.

Практичне заняття №9.

Практичне заняття №10.

Практичне заняття №11.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
о		л	п	лаб	інд	с.р.
I змістовий модуль. Основи психотренінгу в сучасній психологічній науці						
Тема 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен	24	4	4			16
Тема 2. Сім'я та її вплив на формування особистості дитини.	24	4	4			16
Тема 3. Особливості подружніх взаємин. Кризи в житті сім'ї	24	4	4			16
Тема 4. Проблеми стабільності шлюбу і сім'ї.	24	4	4			16
Тема 5. Тренди і тенденції розвитку сучасної сім'ї	24	4	6			14
Усього годин	120	20	22			78

9. Перелік питань для семінарських занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин		
		для денної форми	для заочної форми	для дистанційної форми
	Практичні заняття не передбачені*			

10. Перелік питань для практичних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
1-2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про сім'ю як малу соціальну групу. Особливості сім'ї: жорсткі нормативні настанови, гетерогенність складу, закритий характер, поліфункціональність, "історичність", емоційність стосунків тощо. 2. Функції сім'ї (репродуктивна, виховна, економічна, регулятивна, сексуальна, комунікативна, рекреативна, психотерапевтична тощо) та їх психологічний аналіз. 3. Типологія сім'ї: за представленістю поколінь, за числом членів сім'ї, за кількістю дітей, за рівнем психологічного здоров'я, за рівнем конфліктності, за виховним потенціалом тощо. 4. Структура сім'ї як система спорідненості, а також сукупність психологічних відносин, внутрішньосімейних настанов, відносин влади і авторитету. Сімейні підсистеми та їх характеристика. Динаміка сім'ї. 	4
3-4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шлюб як санкціонована суспільством форма відносин між статтю і до потомства. 2. Мотивація взяття шлюбу: інтимно-особистісні, морально-психологічні, сімейно-батьківські та господарсько- побутові мотиви. 3. Критерії вибору шлюбного партнера: соціокультурні й емоційно духовні характеристики. Умови стабільності шлюбу. 4. Соціально-психологічні чинники розірвання шлюбу. Шлюб і сім'я. 	4
5-6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічне здоров'я сім'ї: сутність і рівні. 2. Умови управління психологічним здоров'ям сім'ї: розвиток мотивації шлюбно- сімейних відносин, формування адекватних уявлень про роль сім'ї в житті людини, розвиток навичок і умінь внутрішньосімейної корекції дезорганізуючої поведінки окремих членів сім'ї, своєчасне регулювання внутрішньосімейних відносин як основи розвитку всіх видів сумісності, залучення сім'ї до активного життя. 3. Психологічна готовність особистості до сімейного життя як чинник майбутньої стабільності шлюбу і сім'ї. 	4
7-8	<ol style="list-style-type: none"> 1. Роль сім'ї в соціалізації дитини. Особливості соціалізації дитини в сім'ї. 2. Можливості реалізації виховного потенціалу сучасної сім'ї. 3. Спілкування батьків і дітей як детермінанта 	4

	розвитку особистості дитини. 4. Психологічні механізми соціалізації, за допомогою яких батьки впливають на дітей. 5. Стилі сімейного виховання: авторитарний, демократичний, ліберальний, змішаний. Характеристика неадекватного батьківського ставлення: потураюча гіперпротекція, домінуюча гіпопротекція, підвищена моральна відповідальність, емоційне відторгнення, жорстоке ставлення тощо.	
9-11	1. Провідні тенденції в розвитку сучасної сім'ї: гуманізація стосунків, зростання значущості групових характеристик у порівнянні з інституціональними, егалітаризація сімейних зв'язків, підвищення ролі внутрішніх регулювальників сімейних відносин. Етапи життєдіяльності сім'ї. 2. внутрішніх регулювальників сімейних відносин. Етапи життєдіяльності сім'ї. 3. Психологічний аналіз проблем, властивих кожному етапу життєдіяльності сім'ї.	6
	Усього	22

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин		
		для денної форми	для заочної форми	для дистанційної форми
	Лабораторні заняття не передбачені*			

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної у вигляді тестування;
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання диференційованого заліку за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
1	Провідні тенденції в розвитку сучасної сім'ї: гуманізація стосунків, зростання значущості групових характеристик у порівнянні з інституціональними, егалітаризація сімейних зв'язків, підвищення ролі внутрішніх регулювальників сімейних відносин	16

2	Етапи життєдіяльності сім'ї. Психологічний аналіз проблем, властивих кожному етапу життєдіяльності сім'ї.	16
3	Подружня сумісність як основа стабільності сім'ї. Рівні подружньої сумісності. Психофізіологічна сумісність. Функціонально-рольова сумісність. Ціннісно-орієнтаційна єдність сім'ї. Адаптивний підхід до подружньої сумісності. Особливості подружнього спілкування і його вплив на стабільність сім'ї.	16
4	Структурні компоненти готовності до сімейного життя. Фізична зрілість. Етико-психологічна і соціальна готовність до сімейного життя. Сексуальна готовність. Роль батьківської сім'ї в підготовці підростаючого покоління до сімейного життя: соціальний, етичний, правовий, психологічний, естетичний, господарсько-економічний аспекти тощо.	16
5	Вплив стилю виховання на становлення особистості дитини. Репродуктивний характер батьківських настанов і стилів виховання. Причини неадекватного ставлення батьків до дитини (психо-логопедагогічна некомпетентність батьків, некритично засвоєні стереотипи виховання, особистісні особливості батьків, особливості взаємин подружжя чи інших членів сім'ї, що проєктуються на дитину) та їх психологічний аналіз.	14
	Разом	78

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом, але за бажанням студентів можливо написання рефератів, яке оцінюється до 5 балів)

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання:

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій; групового вирішення проблемних задач); частково-пошуковий (евристичних запитань); дослідницький (есе, наукові доповіді).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (бесіда, пояснення); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування, демонстрування); прикладні (практичні завдання); інтерактивні (мозковий штурм).

Методи за формою організації навчання: лекції (проблемна лекція); практичні заняття; самостійна робота студентів (позааудиторна, науково-дослідна робота студентів).

Методи оцінювання: усний контроль (усний індивідуальний, усний фронтальний) письмовий контроль (письмовий фронтальний); тестовий контроль.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання, тестування, самостійна та індивідуальна робота					Диференційований залік	Сума
<i>Змістовий модуль 1</i>					Індивідуальні завдання	
T1	T2	T3	T4	T5	30	100
10	10	10	10	30		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них :

при семестровому контролі у вигляді екзамену на поточний контроль може бути відведено від 70 до 100 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 35 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з

поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 70 балів.

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Психологія сім'ї» для студентів спеціальності 053 «Психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти / Укл. К.В. Седих. Полтава : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2023 року. 12 с. (Електронна версія в електронній бібліотеці Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»).

18. Рекомендована література

Базова

1. Лефтеров В. О., Цільмак О. М. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі. Київ : Ліра До, 2020. 266 с.
2. Психологія сім'ї: підручник / за ред. В. М. Поліщука. Суми: Університетська книга, 2021. 248 с.
3. Помиткіна Л. В., Злагодох В. В., Хімченко Н. С., Погорільська Н. І. Психологія сім'ї: навчальний посібник. Київ : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. 270 с.
4. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч. посіб. Кременчук: Щербатих О. В., 2015. 136 с.
5. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі : навчально-наочний підручник / за заг. Ред. О.М. Цільмак. Київ : Видавництво Ліра-К, 2024. 266 с.
6. Седих К.В. Психологія сім'я. К. Академвидав, 2021. 200 с.
7. Потапчук Є.М. Кризи сімейного життя та їх подолання: довідник сімейного психолога. Хмельницький : ХНУ, 2020. 35 с.

Допоміжна

1. Бевз Г. М. Дитина в прийомній сім'ї: нотатки психолога. Київ : Український інститут соціальних досліджень, 2001. 101 с.
2. Бондарчук О. І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. Київ : МАУП, 2001. 96 с.
3. Гендерні аспекти усвідомленого батьківства: навч. посіб. / Т. В. Говорун, В. П. Кравець, О. М. Кікінежді, О. Б. Кізь. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. 144 с.
4. Діденко С. В. Психологія сексуальності: підр. Київ : Академвидав, 2009. 304 с.
5. Кісарчук З. Г., Єрмусевич О. І. Психологічна допомога сім'ї: навч. посіб. Київ : Главник, 2006. 127 с.
6. Психологічна допомога сім'ї: посібник / За ред. З. Г. Кісарчук. Київ : Вид-во Ін-ту соціології НАН України, 1998. 181 с.
7. Семиченко В. А., Заслуженюк В. С. Психологія та педагогіка сімейного спілкування: навч. посібник. Київ : Веселка, 1998. 214 с.
8. Ткаченко В. Є. Благополуччя подружніх відносин і його психологічні детермінанти: теоретичний аналіз. *Наука і освіта*. 2010. № 3. С. 113–116.

9. Трубавіна І. М. Консультування сім'ї. Науково-методичні матеріали. Частина І. Київ : ДЦССМ, 2003. 88 с.

10. Чепмен Г. П'ять ознак доброї сім'ї. Львів : Свічадо, 2014. 270 с.

19. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу «Психологія сім'ї» на дистанційній платформі: (<https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=3865> www.education.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України.
2. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки імені В. Вернадського.
3. www.ekniga.com.ua – Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники.
4. www.7ua.net – Електронна бібліотека: енциклопедії, словники, підручники, будь-яка література.
5. <http://upsihologa.com.ua/> - портал професійних психологів України «У психолога».